

VISIONS GEOGRÀFIQUES DEL MÓN

GUIA DOCENT
CURS 2013-14

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Visions Geogràfiques del Món
Codi	100333
Crèdits ECTS	5
Curs i període en el que s'imparteix	Primer curs. Depèn del grup, <u>al</u> primer o segon semestre
Horari	<i>link a la pàgina web del centre o titulació</i>
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Enric Mendizàbal Riera
Departament	Geografia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-1050
Telèfon (*)	93 581 1577
e-mail	enric.mendizabal@uab.cat
Horari d'atenció	per determinar

2. Equip docent

Nom professor/a	Àngel Cebollada Frontera
Departament	Geografia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-1048
Telèfon (*)	93 581 48 10
e-mail	angel.cebollada@uab.cat
Horari de tutories	Per determinar

Nom professor/a	Ricard Morén Alegret
Departament	Departament de Geografia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-1068
Telèfon (*)	93 581 4809
e-mail	Ricard.Moren@uab.cat
Horari de tutories	Per determinar
Nom professor/a	Asunción Blanco Romero
Departament	Departament de Geografia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	Facultat de Ciències de l'Educació. G6-213
Telèfon (*)	93 581 1239
e-mail	asuncion.blanco@uab.cat
Horari de tutories	Per determinar

3.- Prerequisits

No hi ha prerequisits, excepte el que ha de tenir tot alumnat universitari: interès per aprendre.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Aquesta assignatura s'imparteix el Primer Curs als Graus d'Antropologia, Humanitats i Història.

L'assignatura constitueix una introducció als principals temes de la geografia humana des d'una visió de les ciències socials i amb una atenció preferent als aspectes més significatius de la realitat contemporània. El programa està estructurat en quatre grans temes: l'estructura i dinàmica de la població; la geografia econòmica; la geografia política; la geografia cultural. Els temes s'enfocaran des d'una perspectiva mundial, amb especial èmfasi en les interrelacions del món desigual i interdependent en el que vivim.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

CEF 16 Analitzar i explicar l'estructura i les principals dinàmiques del món actual des d'una perspectiva geogràfica. **(Competències específiques)**

Resultats d'aprenentatge

Coneixements bàsics i fonamentals sobre cadascun dels temes tractats. Domini dels conceptes més importants utilitzats en geografia humana

Competència

CEF 17 Comprendre les relacions espacials a diferents escales territorials, mitjançant les relacions entre natura i societat tenint present la dimensió temporal. **(Competències específiques)**

Resultats d'aprenentatge

Comprensió d'alguns dels principals elements que articulen i els processos que transformen l'organització territorial de les societats humanes a escala global. Visió de conjunt i unes claus interpretatives bàsiques del funcionament de l'espai mundial

Competència

CTF2 Desenvolupar habilitats d'aprenentatge autònom **(Competències transversals)**

CTF3 Buscar, seleccionar i gestionar informació de forma autònoma, ja sigui en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en la informació distribuïda en la xarxa **(Competències transversals)**

CTF4 Organitzar el temps i els propis recursos per al treball: dissenyar plans amb prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació **(Competències transversals)**

CTF5 Analitzar i sintetitzar informació **(Competències transversals)**

Resultats d'aprenentatge

Capacitat de tractar informació geogràfica i interpretar-la. Capacitat d'establir connexions significatives entre diferents aspectes temàtics del programa

6.- Continguts de l'assignatura

1. Presentació

2. La població

La diversitat del poblament mundial

Pautes de creixement i estructures demogràfiques

3. Una visió geogràfica de l'economia

Quatre conceptes bàsics: producció, distribució, consum i reproducció social

Un món divers, desigual i interdependent

La nova economia informacional i el procés de globalització

4. La geografia política: un món complex i canviant

El nou escenari mundial del segle XXI

Límits, fronteres, muralles

5. La geografia cultural

Els paisatges culturals

Identitat i diversitat cultural

La cultura en la societat del consum

7.- Metodologia docent i activitats formatives

El curs s'estructurarà a partir d'activitats dirigides i d'activitats autònomes on l'alumnat aprendrà a desenvolupar-se interactivament amb els continguts de l'assignatura, amb el suport del professorat.

Durant el curs hi haurà classes i seminaris dirigides pel professorat, que constituïran un 33% (50 hores) del total d'hores que l'estudiant ha d'invertir en l'assignatura (150 hores).

L'activitat autònoma de l'estudiant podrà ser individual o en grup, depenent del treball encarregat. El treball que haurà de fer l'estudiant pel seu compte serà: (a) estudi, en general, per classes, per exàmens, i altres motivacions personals al voltant de l'assignatura; aquesta es percep com a una activitat bàsicament individual; (b) preparació de presentacions a classe; pot ser en forma de grup, però també individual; (c) pràctiques sobre la temàtica de l'assignatura que l'estudiant haurà de fer individualment o en grup; (d) elaboració d'un treball de curs individual o en grup.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Classes teòriques	47	Saber descriure les principals característiques de la geografia humana des d'una perspectiva global.
-------------------	----	--

Supervisades

Treballs dirigits pel professorat (tutories i pràctiques)	8	Capacitat de solucionar qüestions molt concretes i específiques. Capacitat d'exposar en públic els resultats d'aquestes.
---	---	--

Autònomes

Estudi personal	12	Ser capaç d'entendre el contingut de l'assignatura.
Lectures obligatòries	40	Ser capaç de llegir i analitzar textos científics. Capacitat d'anàlisi i de síntesi.
Treball de curs	40	Capacitat de buscar informació, triar-la, sintetitzar-la i ordenar-la. Capacitat d'entregar textos on els aspectes formals siguin gairebé impecables. Valoració de les reunions de treball

8.- Avaluació

L'assignatura serà avaluada a partir de les següents evidències d'aprenentatge (cal tenir present que els percentatges com el tipus de proves poden variar segons el grup: no es pot fer docència ni avaluar de la mateixa manera a un grup de 20 alumnes que a un grup de 100):

- prova escrita (35% de la nota)
- treball de curs (35% de la nota)
- exercicis individuals (20% de la nota)
- participació i pràctiques d'aula (10% de la nota)

ACTIVITATS D'AVUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENENTATGE
Prova final escrita	3	Capacitat de relacionar tot el que s'ha treballat a l'assignatura a l'hora de comentar un text desconegut, les lectures obligatòries i el treball de curs.
Treball individual	40	Capacitat de buscar informació, triar-la, sintetitzar-la i ordenar-la. Capacitat d'entregar textos on els aspectes formals siguin gairebé impecables. Valoració de les reunions de treball.
Comentaris de textos	50	Capacitat d'anàlisi i de síntesi.
Pràctiques	6	Capacitat de solucionar qüestions molt concretes i específiques. Capacitat d'exposar en públic els resultats d'aquestes.

9- Bibliografia i enllaços web

- ALBET, A. (2000). *Una geografia renovada: lugares y regiones en un mundo global*. Barcelona: Vicens Vives.
- ALBET, A.; GARCIA RAMON, M.D. (1999). "Escoles del pensament geogràfic". A: PALLARÈS, M.; TULLA, A.F. [coords.] (1999). *Geografia general*. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya, p. 21-62.
- Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles* (2002), núm. 34; monogràfic sobre Geografia Cultural.
- CAPEL, H.; URTEAGA, L. (1994). *Las nuevas geografías*. Barcelona: Salvat
- CAPEL, H. (2003). *La cosmópolis y la ciudad*. Barcelona: Ediciones del Serbal.
- CARRERAS, C. (1998). *Geografia humana*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona.
- CLAVAL, P. (1999). *La geografía cultural*. Buenos Aires: Eudeba
- DAVIS, M. (2007). *Planeta de ciudades miseria*. Madrid: Foca.
- Documents d'Anàlisi Geogràfica* (1999), núm. 25, dossier "Noves Geografies Culturals"
- DOLLFUS, O. (1999). *La mundialización*. Barcelona: Bellaterra
- DURAND, M.F.; COPINSCHI, P.; MARTIN, B.; PLACIDI, D. (2008). *Atlas de la globalización. Comprender el espacio mundial contemporáneo*. València: Publicacions de la Universitat de València
- FONTANA, J. (1997). *Introducció a l'estudi de la història*. Barcelona: Crítica
- HIERNAUX, D.; LINDÓN, A. [eds.] (2006). *Tratado de geografía humana*. Barcelona: Anthropos.
- KNOX, P.L.; MARSTON, S. (2003). *Places and regions in global context. Human geography*. Upper Saddle River: Prentice Hall, 3a ed.
- LACOSTE, Y. (2010). *Geopolítica*. Madrid: Síntesis.
- LIVI-BACCI, M. (2002). *Historia mínima de la población mundial*. Barcelona: Ariel
- MÉNDEZ, R. (1997). *Geografía económica. La lógica espacial del capitalismo global*. Barcelona: Ariel.
- MÉNDEZ, R. (2011). *El nuevo mapa geopolítico del mundo*. Valencia: Tirant lo Blanch.
- MUMFORD, L. (2012). *La ciudad en la historia: sus orígenes, transformaciones y perspectivas*. Logroño: Pepitas de Calabaza.
- MUÑOZ, F. (2008). *Urbanización. Paisajes comunes, lugares globales*. Barcelona: Gustavo Gili.
- NEL·LO, O. (2001). *Ciutat de ciutats: reflexions sobre el procés d'urbanització a Catalunya*. Barcelona: Empúries.
- NOGUÉ, J.; ROMERO, J. [eds.] (2006). *Las otras geografías*. València: Tirant lo Blanch

- NOGUÉ, J.; VICENTE, J. (2001). *Geopolítica, identidad y globalización*. Barcelona: Ariel
- ORTIZ, A. [coord.]; BADIA, A.; CEBOLLADA, À.; MENDIZÀBAL, E.; SOLANA, A.; VERA, A. (2011). *Visions geogràfiques del món*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona Servei de Publicacions (Materials, 222)
- PALLARÉS, M.; TULLA, A.F. [coords.] (1999). *Geografía general*. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.
- PROGRAMA DE LAS NACIONES UNIDAS PARA EL DESARROLLO (2013). *Informe sobre Desarrollo Humano 2013. El ascenso del Sur: Progreso humano en un mundo diverso*. Nova York:, PNUD (disponible a <http://hdr.undp.org/es/>)
- REQUES, P. (2002). "El nuevo orden demográfico" *El campo de las Ciencias y las Artes*, núm. 139
- ROMERO, J. [coord.] (2007). *Geografía humana. Procesos, riesgos e incertidumbres en un mundo globalizado*. Barcelona: Ariel, 2a edició,
- TAYLOR, P.J.; FLINT, C. (2002). *Geografía política: economía-mundo, estado-nación e identidad*. Madrid: Trama
- Transversal. Revista de Cultura Contemporània* (2000). Núm. 13, monogràfic amb el títol "Globalització: mirades i miratges"
- UNWIN, T. (1995). *El lugar de la geografía*. Madrid: Cátedra.

Són molt útils els diferents atles publicats per *Le Monde Diplomatique* els darrers anys:

Atlas medioambiental (2008)

Atlas Geopolítico 2010 (2009)

Atlas de las civilizaciones (2010)

Atlas de las migraciones (2010)

Atlas Le Monde Diplomatique (2010)

Atlas de las mundializaciones (2011)

Atlas de las minorías (2012)

Dues adreces web molt útils: <http://www.library.uu.nl/geosource> és una pàgina sobre recursos en xarxa feta des de la Biblioteca Central de la Universitat d'Utrecht, amb més 4.600 lligams; la segona, <http://www.ub.edu/geocrit/menu.htm>, és la que Horacio Capel ha creat des del Departament de Geografia Humana de la Universitat de Barcelona, on hi ha moltíssima informació, i un seguit de textos en pdf fonamentals per la geografia i les ciències humanes i socials (entre les quals, antropologia i història).